

z dnia 2 marca 2016 r.

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w latach 2016-2022.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz.U. z 2015 r. poz. 1515, poz. 1890), w związku z art. 6 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 r. poz. 1390) Rada Gminy Strzelce uchwała co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w latach 2016-2022 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Strzelce.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**PRZEWODNICZĄCY
RADY**

Stanisław Kruglak

Uzasadnienie

Do uchwały Rady Gminy Strzelce w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w latach 2016-2022. . Zgodnie z art. 6 pkt 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie stanowi, że zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie realizowane są przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego. W myśli przepisów w/w ustawy na gminie ciąży obowiązek tworzenia gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, między innymi poprzez opracowanie i realizację gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Program określa działania, których celem będzie zmniejszenie skali zjawiska przemocy oraz stworzenie jednolitego i profesjonalnego systemu pomocy dla osób zagrożonych lub uwikłanych w zjawisko przemocy domowej, angażuje wiele służb, instytucji, organizacji do odpowiedzialności za ich realizację. Wobec powyższego przyjęcie uchwały jest zasadne.

**PRZEWODNICZĄCY
RADY**

Stanisław Kruglak

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
W LATACH 2016-2022**

Strzelce 2016 rok

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie.....	3
I. Podstawy prawne.....	3
II. Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie.....	3
III. Diagnoza zjawiska przemocy – dane ogólnopolskie.....	5
IV. Diagnoza zjawiska przemocy w Gminie Strzelce.....	6
V. Założenia Gminnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Strzelce	8
VI. System przeciwdziałania przemocy domowej w Gminie Strzelce	8
VII. Źródła finansowania.....	12
VIII. Monitoring zjawiska przemocy.....	12
IX. Ewaluacja.....	12
Podsumowanie.....	12

WPROWADZENIE

Rodzina jest najważniejszym i pierwszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, poglądy, system wartości. Rodzice czy opiekunowie są wzorem dla dzieci. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami oparte na miłości i zrozumieniu. Kiedy następuje dezorganizacja rodzina nie jest w stanie realizować swoich podstawowych funkcji i zadań, role w rodzinie ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz z oczekiwaniami społecznymi. Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie i bez wątpienia należy zaklasyfikować ją do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Mimo, że w relacjach międzyludzkich istniała ona zawsze, o przemocy w rodzinie mówiono niewiele, jakby nie postrzegając jej jako poważnego zaburzenia w funkcjonowaniu rodziny.

Sprawcy przemocy są bezwzględni – zniewalają swe ofiary, stosując wobec nich groźby i demonstracje swej siły. Natomiast ofiary w obliczu przemocy są zwykle bierne, rzadko sięgają po asertywne formy zachowania. Ich wyróżniającą się cechą jest silne poczucie winy i przypisywanie sobie odpowiedzialności za akty agresji.

Z uwagi na powyższe fakty konieczne jest podjęcie działań zmierzających w kierunku edukacji społecznej dostarczającej wiedzy o zjawisku przemocy w sposobach radzenia sobie z problemem. Niezbędne jest również zapewnienie profesjonalnej pomocy interwencyjnej i terapeutycznej zarówno sprawcom, jak i ofiarom przemocy, ze szczególnym uwzględnieniem krzywdzonych dzieci.

I. PODSTAWY PRAWNE:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku (Dz.U. 1997.78.483 z późn. zm.). Rozdział drugi pt. „Wolności, Prawa i Obowiązki Człowieka i Obywatela” reguluje zasady zapewniające każdemu nietykalność osobistą i cielesną oraz stawia na ich straży władze publiczne przyznając obywatelowi prawo żądania od organów władzy publicznej szczególnej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją.
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U.2015.1390 z późn. zm.)
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U.2015.163 z późn. zm.)
4. Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U.2015.1286 z późn. zm.)

II. CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE

Według definicji zawartej w art. 2 pkt. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie **przemoc** to:

„Jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób wymienionych w pkt 1 (członek rodziny – osoba najbliższa w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997r. – Kodeks karny, a także inna osoba wspólnie zamieszkująca lub gospodarująca), w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.”

Przemoc w rodzinie jest problemem trudnym do badania. Agresja ze strony osób najbliższych, jeżeli nie mieści się w wyobrażeniu człowieka o tym, co normalne i słuszne, może być wstydliwie ukrywaną tajemnicą. Ponad jedna szósta podopiecznych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Strzelcach zna przynajmniej jedną kobietę ofiarę przemocy swojego partnera. Kobiety częściej ujawniają przemoc. Natomiast więcej niż jedna ósma zna przynajmniej kilka takich kobiet, które żyją w środowisku, gdzie przemoc jest normą.

Prawie 70% sytuacji przemocy zachodzi w rodzinach, gdzie istnieje problem alkoholowy. (H.D. Sasal: „Przewodnik do procedury interwencji wobec przemocy w rodzinie – niebieskie karty”. wyd. PARPA Warszawa 2005).

Istnieje wiele określeń zjawiska przemocy. Według J. Merlibrudy przemocą domową na gruncie psychologii określa się: *„każde działanie lub rażące zaniedbanie dokonane przez jednego z członków rodziny przeciwko pozostałym, wykorzystujące istniejącą lub stworzoną przez okoliczności przewagę siły lub władzy i powodujące u ich ofiar szkody lub cierpienia, godzące w ich prawa lub dobra osobiste, a w szczególności w ich życie lub zdrowie fizyczne bądź psychiczne”*.

Określenie to obejmuje zarówno małżonków, partnerów, dzieci, rodzeństwo, rodziców i starszych członków rodziny. Grupą krzywdzoną są osoby słabsze i starsze. Jest to szczególnie widoczne, gdy zmienia się proporcja kondycji między nimi a agresorem na ich niekorzyść.

Przemoc domowa:

- jest intencjonalna, tzn. jest zamierzonym działaniem człowieka lub zaniechaniem działania i ma na celu kontrolę nad ofiarą;
- narusza prawa i dobra osobiste ofiary – sprawca wykorzystuje przewagę siły, narusza podstawowe prawa człowieka: prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku;
- powoduje cierpienie i ból – sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na szkody osłabiając jej zdolność do samoobrony.

Wyróżnia się cztery podstawowe rodzaje przemocy:

1. Przemoc fizyczną, obejmującą działania bezpośrednie, które wyrządzają ból i cierpienie fizyczne.
2. Przemoc psychiczną, która jest bezpośrednim działaniem krzywdzącym, wykorzystującym mechanizm procesów psychologicznych.
3. Przemoc seksualną, działającą w obszarze zachowań seksualnych, naruszającą intymność pożycia.
4. Przemoc ekonomiczną, dotyczącą warunków materialnych, która opiera się na uzależnieniu ofiary od statusu materialnego sprawcy.

Każdej z wymienionych rodzajów przemocy towarzyszą charakterystyczne jej formy.

Rodzaje przemocy	Formy przemocy
przemoc fizyczna	popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką, pięściami, bicie przedmiotami, parzenie, polewanie żrącymi substancjami, używanie broni, ograniczanie dostępu do pożywienia, nieudzielenie koniecznej pomocy
przemoc psychiczna	poniżanie, naśmiewanie się z poglądów, pochodzenia, religii, stała krytyka, wmawianie chorób psychicznych, kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami, wymuszanie i domaganie się posłuszeństwa, upokarzanie, zawstydzanie, szantażowanie, stosowanie gróźb
przemoc seksualna	sadystyczne formy współżycia seksualnego, wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, krytyka zachowań seksualnych
przemoc ekonomiczna	niezaspakajanie materialnych potrzeb rodziny, odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zawodowej, zmuszanie do pracy bez wynagrodzenia

III. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY - DANE OGÓLNOPOLSKIE

Trudno jest ustalić rzeczywistą liczbę przypadków przemocy w rodzinie, gdyż nie istnieje żaden centralny i ujednolicony system zbierania danych na ten temat. Jedynymi źródłami informacji o przemocy są badania opinii społecznej oraz analizy dokumentacji policyjnych i sądowych.

Według sondażu CBOS-u przeprowadzonego w 2012 roku, im lepsza sytuacja materialna gospodarstwa domowego, tym mniej przemocy. Wiek, wykształcenie i miejsce zamieszkania nie mają tu istotnego znaczenia. Część badanych, bo 11% przyznaje, że w ich domach zdarzają się różnego rodzaju konflikty, sprzeczki lub awantury. Kilka razy w miesiącu lub częściej kłóci się 5% dorosłych Polaków. Co 8 osoba badana była przynajmniej raz uderzona przez współmałżonka podczas kłótni. Prawie 11% przyznało się, iż zdarzyło im się uderzyć partnera. Agresji słownej, wyzwisk, krzyków doświadcza 27% badanych pozostających w stałym związku, w tym, co dwudziesty (5%) często. Co 10 osoba narażona jest na poniżanie i kpiny, 6% spotyka się z groźbami i szantażem, tyle samo twierdzi, że partner je szarpie, popycha. 7% badanych żyjących w stałych związkach, partner ogranicza kontakty z innymi ludźmi. 37% ankietowanych deklaruje, że zna przynajmniej jedną kobietę – ofiarę przemocy swojego partnera.

Z tego samego sondażu CBOS-u wynika, że zmniejszyła się grupa rodziców przyznających się do bicia dzieci, z 37% w 1998 r., 22% w 2005 roku do 12% obecnie. Co piąty badany uważa, że rodzicom wolno zbić dziecko, gdyby miało to przynieść dobre skutki. Część badanych sądzi, że dzieci bite są bardziej posłuszne. 28% rodziców stosuje inne kary niż cielesne – ograniczenie korzystania z komputera, pozbawienie kieszonkowego. Większość ankietowanych przez CBOS uważa, że dziecko jest własnością rodziców i to oni mają prawo decydować, co jest dla niego dobre i nikt nie powinien się do tego wtrącać.

Co roku w polskich sądach odbywa się około 200 procesów o morderstwo, związanych z przemocą domową. Szacuje się jednak, że ujawniane jest tylko co czwarte przestępstwo. Według policyjnych statystyk ofiarami przemocy domowej zdecydowanie częściej są kobiety.

Coraz więcej badań potwierdza, że gdzie występuje przemoc wobec matki, istnieje przemoc wobec dziecka. Maltretowanie dziecka w takich rodzinach jest 15 razy wyższe. Połowa mężczyzn bijących żony maltretuje dzieci. Natomiast bite matki maltretują swoje dzieci dwukrotnie częściej niż matki niedoznające w domu przemocy. Z danych WHO wynika, że w Polsce 5% zgonów dzieci jest następstwem przemocy z powodu uszkodzeń ciała.

Wykorzystywanie seksualne dzieci jest formą krzywdzenia, którą najtrudniej zdiagnozować i oszacować jej zakres. Dzieci rzadko ujawniają fakt molestowania seksualnego. Wyjątkowa drażliwość problemu sprawia, że tylko ewidentne i drastyczne formy wykorzystania seksualnego dzieci zostają zidentyfikowane. W Polsce według Komitetu Ochrony Praw Dziecka, co piąta dziewczynka i co piętnasty chłopiec poniżej 15 roku życia przeżywają jakąś formę nadużycia seksualnego.

Wg badań TNS OBOP przeprowadzonych w październiku 2007 roku dla Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej na temat: „*Polacy wobec zjawiska przemocy w rodzinie oraz opinie ofiar, sprawców i świadków o występowaniu i okolicznościach występowania przemocy w rodzinie*” – najczęstsze opinie na temat zjawiska przemocy w rodzinie oraz postawy wobec stereotypów przedstawiają się następująco:

- Polacy w większości nie zgadzają się ze szkodliwymi stereotypami na temat przemocy w rodzinie, jednak niepokoi mimo wszystko stosunkowo wysoki poziom poparcia dla niektórych z nich,
- wciąż pokutuje w społeczeństwie przekonanie, że ofiary przemocy akceptują swoją sytuację (49%), co może wpływać na obojętność wobec przypadków przemocy w rodzinie obserwowanych w otoczeniu,
- częste jest zrzucanie na ofiary odpowiedzialności za doświadczaną przemoc – co czwarty respondent sądzi, że sprawca zaprzestanie przemocy, gdy nie będzie prowokowany (24%), tyle samo uważa, że strach przed poruszaniem pewnych problemów w rozmowie z mężem jest problemem żony,
- wciąż znaczna część społeczeństwa uważa za normalne podczas kłótni w rodzinie: obrażanie i wyzwiska (24%) oraz szarpanie i popychanie (18%). Powodem do niepokoju mogą być dopiero siniaki i rany na ciele ofiary (16%), a więc przemoc kojarzy się przede wszystkim z przemocą fizyczną,
- dość niska jest świadomość tego, jak może przejawiać się przemoc ekonomiczna – co trzeci Polak (34%) wydziałanie pieniędzy i kontrolowanie wydatków współmałżonka uważa za przejaw gospodarności,
- mężczyźni częściej od kobiet zgadzają się z obiegowymi opiniami dotyczącymi przemocy seksualnej, co znajduje swoje odzwierciedlenie w wynikach dotyczących częstszego występowania tego rodzaju zachowań wśród mężczyzn,
- stereotypy odrzucają najczęściej mieszkańcy dużych miast i osoby młode oraz ludzie z wyższym wykształceniem.

IV. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W GMINIE STRZELCE

Liczba ludności w gminie Strzelce, wg stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku, wynosi 4.037 osób.

Ludność wg ekonomicznych grup wieku na dzień 31.12.2015 r., wg danych Urzędu Gminy Strzelce, przedstawia tabela nr 1.

Tabela nr 1. Ludność wg ekonomicznych grup wieku (stan na dzień 31.12.2015r.).

WIEK	MĘŻCZYŹNI	KOBIETY	OGÓŁEM
0-17	349	346	695
18-60	x	1192	1192
18-65	1409	x	1409
>60	x	520	520
>65	221	x	221
Ogółem	1979	2058	4037

Źródło: Urząd Gminy Strzelce.

Jak wynika z powyższego wykresu ludność w wieku przedprodukcyjnym (0-17 roku życia) stanowi 17,22% ogółu (695 osób). 64,43% ogółu stanowi ludność w wieku produkcyjnym (18-65 roku życia) tj. 2.601 osób. Ludność w wieku poprodukcyjnym (od 60 roku życia i powyżej) stanowi 18,35% ogółu mieszkańców czyli 741 osób. Kobiety w gminie Strzelce stanowią 50,98% ogółu ludności gminy co stanowi liczbę 2.058.

Wg danych Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w roku 2015 z porad terapeutów uzależnień w Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnych działającym przy Urzędzie Gminy Strzelce udzielono 133 konsultacji indywidualnych. W większości przypadków w rodzinach tych występuje zjawisko przemocy i uzależnienia od alkoholu.

Wśród rodzin korzystających z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej problem kryzysu w rodzinie i problem alkoholowy, jako przyczyna dysfunkcji w rodzinie rozpoznano w roku 2015 wśród 17 rodzin. Biorąc pod uwagę, że w tych rodzinach wspólnie zamieszkuje średnio ok. 61 osób oznacza to, że problem ten dotyka każdego członka rodziny, jako osobę współuzależnioną, a często doświadczającą przemocy ze strony osoby uzależnionej od alkoholu-sprawcy przemocy.

Przemoc to najczęściej spotykana forma agresji interpersonalnej. Wciąż jednak jest to zjawisko trudne do oszacowania. Ofiary najczęściej ukrywają fakt bicia i wykorzystywania przed otoczeniem, rzadko również decydują się na fachową pomoc którejś z zajmujących się tym problemem instytucji.

Złożoność i stopień skomplikowania formalnych jak i emocjonalnych relacji rodzinnych sprawia też, że instytucje nie są często w stanie wnikać w dotkniętą problemem rodzinę i skutecznie interweniować w przypadku kryzysu. Incydenty przemocy wewnątrzrodzinnej są dość łatwe do ukrycia w początkowej fazie występowania. Trzeba podkreślić, iż przemoc nie jest rozwiązaniem konfliktów rodzinnych i bezpośrednia reakcja na nią, jak również długotrwałe jej skutki przyczyniają się do wewnętrznego rozbicia rodziny.

Coraz częściej reakcję na przemoc analizuje się w kategoriach urazu psychicznego, który czyni jednostkę bezsilną, rodzi się strach i poczucie zagrożenia.

Wyodrębniono trzy typy zaburzeń powstałych w wyniku działania urazu:

- zaburzenia pourazowe – czyli odtwarzanie urazu w postaci natrętnych wspomnień - pojawiają się w okresie do sześciu miesięcy od zakończenia działania agresora pod postacią: odrętwienia uczuciowego, izolowania się od ludzi, „wybuchu” strachu, paniki, agresji, trudności z koncentracją, często wiąże się z tym lęk, depresja,
- zaburzenia adaptacyjne – występują, gdy doświadczenie miało charakter psychospołeczny - pojawiają

się w okresie jednego miesiąca od zdarzenia, ich objawy to: lęk, depresja, poczucie niemożności opanowania sytuacji, ograniczona zdolność pokonywania codziennych trudności,
- zaburzenia dysocjacyjne – rozpoznawane, gdy po przeprowadzeniu badań medycznych nie stwierdza się przyczyn organicznych - zaburzenia te można określić, jako przekształcenie się nierozwiązanych problemów w objaw fizyczny.

Trudna do zrozumienia niemożność uwolnienia się od przemocy, a także utrzymujące się czasem wiele lat trudności w funkcjonowaniu i lęk, mimo odseparowania się od sprawcy i braku realnego zagrożenia – to charakterystyka sytuacji psychologicznej ofiar przemocy w rodzinie.

V. ZAŁOŻENIA GMINNEGO SYSTEMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE STRZELCE:

1. Najważniejsze jest bezpieczeństwo ofiary.
2. Za przemoc zawsze odpowiedzialny jest sprawca przemocy, bez względu na to, co zrobiła ofiara.
3. Nikt nie ma prawa stosować przemocy wobec drugiego człowieka.
4. Nie ma żadnego uzasadnienia ani usprawiedliwienia przemocy domowej.
5. Podstawowym zadaniem jest zatrzymanie przemocy, bez tego pomoc jest nieskuteczna.
6. Ofiara przemocy w rodzinie cierpi na skutek wielokrotnego urazu.
7. Zrozumiałe i dopuszczalne są wahania i niekonsekwencje w zachowaniu i decyzjach ofiar przemocy w rodzinie, bowiem jest to jeden z objawów doznanego urazu.

VI. SYSTEM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ W GMINIE STRZELCE:

„Art. 6. ustawy z dnia 29.07.2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie brzmi:

1. **Zadania w zakresie przeciwdziałania** przemocy w rodzinie są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U.2015.163 z późn. zm.) lub ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. 2015.1286 z późn. zm.), chyba, że przepisy niniejszej ustawy stanowią inaczej.
2. **Do zadań własnych** gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:
 - 1) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
 - 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
 - 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
 - 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych;

W celu realizacji zadań określonych w art. 6 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w Gminie Strzelce **działa** system przeciwdziałania przemocy w rodzinie oparty na:

- 1) pracy **Interdyscyplinarnego Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej**,
- 2) pomocy interwenta kryzysowego dla ofiar przemocy,
- 3) **pomocy psychologicznej, prawnej, medycznej, socjalnej** dla osób w podeszłym wieku i osób niepełnosprawnych,
- 4) pracy **Punktu Konsultacyjno-Interwencyjnego**,
- 5) **ściślejszej współpracy z różnymi instytucjami w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.**

Zasoby instytucjonalne Gminy Strzelce i powiatu kutnowskiego świadczące pomoc ofiarom przemocy:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzelcach,
- Punkt Konsultacyjno-Interwencyjny przy Urzędzie Gminy Strzelce,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Strzelcach,
- Placówki oświatowe w Strzelcach (Przedszkole w Strzelcach, Szkoła Podstawowa w Strzelcach, Gimnazjum Publiczne w Strzelcach),
- Ośrodek Zdrowia w Strzelcach,
- Wydział Rodzinny i Nieletnich Sądu Rejonowego w Kutnie,
- Prokuratura Rejonowa w Kutnie,
- Komenda Powiatowa Policji w Kutnie,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kutnie,
- Organizacje pozarządowe

Strategia i metody działania:

Podejmowane przez gminę działania mają na celu:

- zmniejszenie rozmiarów zjawiska przemocy w rodzinie,
- zwiększenie skuteczności i dostępności pomocy (psychologicznej, prawnej, terapeutycznej, socjalnej) dla ofiar przemocy w rodzinie,
- powstrzymywanie sprawców przemocy,
- pogłębianie wiedzy społeczności lokalnej na temat zjawiska przemocy w rodzinie.

Pomaganie rodzinom, w których dochodzi do przemocy jest procesem, który został podzielony na następujące etapy:

- 1) **Rozpoznanie przemocy w rodzinie** – wszelkie zaobserwowane jej przejawy bądź podejrzenie przejawów wymagają indywidualnego rozpatrzenia po to, aby podejmowane działania przyniosły pozytywne rezultaty, a nie pogorszyły sytuacji.
- 2) **Diagnoza wstępna** – zorientowanie się czy i jakie bezpośrednie niebezpieczeństwo zagraża ofiarom, czy potrzebna jest natychmiastowa izolacja, kto może i powinien zareagować.
- 3) **Interwencja** – działanie w celu zatrzymania przemocy podejmowane nie tylko przez policję, ale także inne instytucje.
- 4) **Diagnoza szczegółowa** – dokładne rozpoznanie sytuacji rodziny, jej potrzeb, rozmiarów i przyczyn przemocy, a także deficytów i zasobów.
- 5) **Opracowanie planu pomocy** – plan powinien uwzględniać wszelkie działania, które mogą wpłynąć na zmianę funkcjonowania rodziny, a więc oprócz pomocy i wspierania ofiar, na trwałą zmianę zachowania sprawcy przemocy i jego postawę wobec ofiar - jest on planowany z zainteresowanymi osobami i akceptowany przez nie.

- 6) **Realizacja planu pomocy** - przy wychodzeniu z sytuacji przemocy, trwającej nieraz wiele lat, niezbędne jest zaplanowanie kolejnych kroków na miarę coraz większych możliwości ofiary, przechodząc do coraz trudniejszych zadań, aby wzrastała wiara w możliwość uporania się z problemem.
- 7) **Korekta planu pomocy** - śledzenie na bieżąco realizacji planu i wprowadzenie w razie potrzeby zmian prowadzących do bardziej skutecznego działania.

Szczegółowe działania w Gminie Strzelce:

1. Przeprowadzanie specjalistycznych szkoleń dla: pracowników socjalnych, pracowników służby zdrowia, członków gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, dzielnicowych w zakresie świadczenia pomocy ofiarom przemocy domowej (jak udzielać wsparcia, w jaki sposób kierować ofiarę przemocy do różnych instytucji, wzmacnianie konsekwentnych zachowań i postaw).
2. Systematyczna edukacja społeczności Gminy Strzelce poprzez lokalną prasę, która ma przede wszystkim na celu odkłamanie mitów i stereotypów utrudniających pomaganie, a także pokazywanie możliwości udzielenia pomocy i pozytywnych przykładów wyjścia z sytuacji przemocy (drukowanie ulotek, zakup broszur, zamieszczanie w lokalnej prasie i gablotach stałych informacji, gdzie można szukać pomocy, itp.)
3. Praca Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, w składzie:
 - przedstawiciel Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Strzelcach,
 - przedstawiciel Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Strzelcach,
 - przedstawiciel Policji,
 - przedstawiciel oświaty,
 - przedstawiciel ochrony zdrowia,
 - przedstawiciel kuratora sądowego.
4. Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie z następującym zakresem działań:
 - analiza wniosków składanych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych o leczenie odwykowe i wywiadów środowiskowych pod kątem informacji o przemocy domowej,
 - przyjmowanie wniosków dotyczących przemocy domowej i uruchamianie procedur mających na celu powstrzymanie przemocy,
 - tworzenie własnych dokumentów potwierdzających występowanie przemocy domowej, takich jak: notatki urzędowe wynikające z obserwacji, rozmów, protokołów z rozmów z ofiarami przemocy domowej i członkami ich rodzin,
 - prowadzenie rozmów z ofiarami i sprawcami przemocy w rodzinie - zgodnie z zapisami procedury „Niebieskiej Karty”
 - występowanie z wnioskami do Komendy Powiatowej Policji w Kutnie o wszczęcie postępowania przygotowawczego w sprawie o znęcanie się nad rodziną,
 - występowanie do Komendy Powiatowej Policji w Kutnie z wnioskiem o podjęcie działań interwencyjnych przez dzielnicowego lub o podjęcie innych działań prewencyjnych, w sprawach, gdzie ujawniono zagrożenie przemocą w rodzinie,
 - motywowanie i kierowanie sprawców przemocy do wzięcia udziału w kompleksowym programie korekcyjnym dla sprawców przemocy domowej,
 - inicjowanie podejmowania natychmiastowych interwencji powstrzymujących przemoc,
 - monitorowanie prowadzonych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,

- prowadzenie całości dokumentacji w sprawach przemocy domowej,
 - występowanie w charakterze świadka w sprawach o przestępstwo z art. 207 kk., tj. o znęcanie się nad rodziną, w postępowaniu przygotowawczym i postępowaniu karnym przed sądem,
5. Tworzenie Grup Roboczych w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach, w składzie:
 - Przedstawiciel Ośrodka Pomocy Społecznej (pracownik socjalny),
 - Przedstawiciel Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
 - Przedstawiciel Policji (dzielnicowy),
 - Przedstawiciel Oświaty (pedagog szkolny),
 - Przedstawiciel ochrony zdrowia (lekarz, pielęgniarka),
 - Przedstawiciel innych podmiotów – w zależności od potrzeb.
 6. Udzielanie pomocy ofiarom przemocy w rodzinie w Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym w Strzelcach (przez interwenta kryzysowego).
 7. Współpraca z instytucjami prowadzącymi Ośrodki Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w celu ustalenia precyzyjnych zasad umieszczania tam osób.
 8. Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Kutnie w zakresie kierowania osób do Ośrodka Interwencji Kryzysowej, specjalistycznych ośrodków wsparcia oraz kierowania sprawców przemocy do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych.
 9. Ochrona osób w podeszłym wieku oraz osób niepełnosprawnych przed przemocą domową.
 10. Wszelkie inne poczynania mogące przyczynić się do powstrzymania przemocy w rodzinie, a nieuwjęte w niniejszym programie.

Terminy realizacji poszczególnych zadań, w szczególności działań podejmowanych w latach 2016-2017

1. Wrzesień i listopad 2016 r. przeprowadzenie szkoleń dla pracowników socjalnych, pracowników służby zdrowia, pracowników oświaty, członków gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, dzielnicowego Policji w zakresie świadczenia pomocy ofiarom przemocy domowej – realizator działania przewodniczący Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Strzelcach – realizator działania przewodniczący Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Strzelcach.
2. Rok 2016 i 2017 w miesiącach maj-sierpień – prowadzenie procedury związanej z organizacją i organizacja wypoczynku letniego dla dzieci z rodzin zagrożonych problemem alkoholizmu i przemocy w rodzinie.
3. Lipiec- sierpień 2016 r. zakup plakatów, ulotek informujących o zjawisku przemocy domowej.
4. Utrzymywanie w poszczególnych latach ciągłości zatrudniania interwenta kryzysowego w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym w Strzelcach – realizator Wójt Gminy Strzelce.
5. III kwartał 2016 r. opracowanie artykułu do gazety lokalnej o przemocy w rodzinie w celu odkłamania mitów i stereotypów utrudniających pomaganiu osobom doświadczającym przemocy w rodzinie – realizator przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego w Strzelcach.
6. I, II, III, IV kwartał 2016 i 2017 roku posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego w Strzelcach – realizator przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego w Strzelcach.
7. Lata 2016 -2017 powoływanie Grup Roboczych – realizator - przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego w Strzelcach.

VII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Głównym źródłem finansowania zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie są środki własne gminy. Budżet państwa nie przewiduje przy realizacji tych zadań dotacji. Wysokość środków przewidzianych w budżecie gminy na 2016 rok na realizację zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie oraz ochroną osób doświadczających przemocy w rodzinie to kwota 12 497,00 zł.

VIII. MONITORING ZJAWISKA PRZEMOCY

ROK	Liczba „Niebieskich Kart”	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba dzieci w rodzinach
2011	3	3	10	5
2012	10	10	38	21
2013	16	14	54	24
2014	18	16	66	16
2015	20	15	57	16

System oceny monitorowania w latach następnych:

- ilość prowadzonych na terenie gminy Strzelce działań profilaktycznych w zakresie przemocy,
- sporządzana corocznie informacja przedstawiająca zakres zjawiska w gminie,
- liczba osób, rodzin i zasięg zjawiska przemocy w gminie Strzelce,
- ilość porad udzielonych osobom uwikłanym w przemoc,
- ilość odbytych z tytułu przemocy domowej interwencji w terenie.

IX. EWALUACJA

Program będzie podlegał ewaluacji w oparciu o dane zebrane przez Zespół Interdyscyplinarny podczas monitoringu. Ewaluacja powinna dostarczyć odpowiedzi, jaka jest trafność, skuteczność, użyteczność i efektywność programu. Powinna określić, czy cele programu są odpowiednie w stosunku do ewoluujących potrzeb.

PODSUMOWANIE

Przemoc w rodzinie jest głównym problemem przestrzegania praw człowieka. Jest zjawiskiem, którego zasięg jest znacznie większy, niż odnotowują to przeprowadzane badania i statystyki. Najczęstszymi powodami kłótni w polskich rodzinach jest brak pieniędzy, bezrobocie, nadużywanie alkoholu, nie wypełnianie obowiązków domowych przez męża, kłopoty z dziećmi, złe stosunki małżeńskie, sąsiedzkie. Często zdarza się, że z pozoru błaha awantura przeradza się w prawdziwy dramat. Wzrastające odsetki zarejestrowanych sytuacji stosowania przemocy świadczą o tym, iż coraz trudniej jest się nam wzajemnie komunikować. Nadal wiele ofiar zaprzecza

istnieniu problemu w ich środowisku. Wynika to z wielu aspektów: wstyd, bezradność, nieufność, obawy o własne zdrowie i życie. Prawo ofiary do bezpieczeństwa, do niepoddawania się przemocy jest priorytetowe w gminnej polityce społecznej za pośrednictwem Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Rodzina jest podstawowym i najlepszym miejscem na świecie dla dziecka, w którym ono wzrasta i rozwija się. W przyszłości to dziecko stanie się dorosłym, założy własną rodzinę i najczęściej będzie powielało wyuczone role, stosowało podobne metody wychowawcze. Istnieje konieczność podejmowania działań zmierzających do przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Gdy rodzina otworzy się na kłopoty, wykaże zrozumienie, cierpliwość i przede wszystkim życzliwość, to stanie się sobie bliższa. A co za tym idzie łatwiej i lepiej będzie sobie radzić z najróżniejszymi problemami. Gdy dorośli będą starali się stosować zasadę oparcia w sobie, powstanie silna wewnętrzna rodzina, która potrafi sama sobie radzić ze swoimi problemami bez użycia przemocy. Dlatego należy wspierać przedsięwzięcia mające na celu podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie.

**PRZEWODNICZĄCY
RADY**

Stanisław Kruglak